

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Praha

Inspekční zpráva

Základní škola, Ke Kateřinkám 1400, Praha 4

Ke Kateřinkám 1400, 149 00 Praha 4

Identifikátor školy: 600 037 487

Zřizovatel: Městská část Praha 11, Ocelíkova 672, 149 00 Praha 4 – Jižní Město

Školský úřad Praha 4, Na Strži 35a, 140 00 Praha 4

Termín konání orientační inspekce: 6. – 9. prosince 1999

Čj.	010 1619/99-2700
Signatura	oa4ct107

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Základní škola Ke Kateřinkám má ve školním roce 1999/2000 od 1. do 9. ročníku celkem 29 tříd. Jejich průměrná naplněnost činí 22,8 žáků na třídu. Škola realizuje výchovně vzdělávací program MŠMT ČR č.j. 16 847/96-2 Základní škola. V dnešní podobě se vytvořila před čtyřmi lety sloučením s vedlejší ZŠ Terérova. Škola je právním subjektem, příspěvkovou organizací.

Plánování a příprava výuky

Časové dotace všech předmětů na 1. stupni, českého jazyka a dějepisu jsou ve všech ročnících v souladu se zvoleným výchovně vzdělávacím programem. Zpracované tematické plány učiva respektují závazné osnovy i kontinuitu výuky předmětu mezi jednotlivými ročníky; většinou je tvoří rámcový časový rozvrh vyučovacích celků podle používaných učebnic.

Některé tematické plány na 1. stupni nerespektují úpravy a doplňky vzdělávacího programu Základní škola. Zpracování jsou formální neboť jsou vytvářena dle učebnic, nikoli podle osnov. Ve sledovaných hodinách odpovídaly výukové cíle platným učebním osnovám.

Učitelé jsou prostřednictvím výchovné poradkyně a třídních učitelů informováni o žácích se specifickými poruchami učení (dále SPU) a poruchami chování. Většina sledovaných hodin byla pečlivě připravená.

Prostorové a materiální podmínky výuky

Sledované předměty se vyučují v kmenových učebnách se standardním vybavením; ne ve všech případech byly však (na 2. stupni) v době inspekce vhodně upravené a zcela čisté, ani jejich vzhled nebyl vždy esteticky podnětný. Nábytek splňuje ergonomické parametry a postupně se obměňuje.

Fond učebnic vznikl při spojení dvou základních škol dislokovaných v jednom objektu, perspektivním cílem je utvořit ucelené řady. Používané učebnice mají platnou schvalovací doložku MŠMT ČR.

Kabinet českého jazyka disponuje postačujícím množstvím slovníků, příruček, učebních textů, základní odborné literatury i beletrie pro potřeby literární výchovy. Gramofonové desky, některé soubory diapositivů a některé magnetofonové nahrávky jsou již opotřebované nebo zastaralé.

Kabinet společenských věd disponuje souborem geografických i historických map, soubory trojrozměrných pomůcek a diapositivů, historickými atlasy, textovými materiály. Příruční knihovna obsahuje výběr odborné a naučné literatury.

Vedle standardní didaktické techniky (magnetofon, projektor, gramofon) lze využívat i špičkově vybavenou multimediální učebnu s videem a počítačem, i s možností promítat obraz monitoru na rozměrném nástěnném plátně. Instalovaný výukový software je prozatím využit jen zčásti. Školní videotéka se podle finančních možností doplňuje.

Školní knihovna obsahuje cca 1 500 svazků s přibližně polovičním zastoupením beletrie a naučné literatury, na kterou se nyní především orientuje. Výpůjční doba je stanovena dvakrát v týdnu, je možno využít i přilehlé studovny. Evidence výpůjček a dokumentace je řádně vedena, podle finančních možností se knihovní fond pravidelně doplňuje.

1. stupeň

V odborné i pedagogické způsobilosti se vyučuje celkem 44,39% vyučovacích hodin.

Z celkového počtu osmnácti učitelek má deset odbornou i pedagogickou způsobilost, jedna pouze pedagogickou.

Výuka byla připravená, hodiny byly promyšlené, měly jasné cíle a obsah. Společným znakem hodin byl frontální způsob výuky se střídáním činností, které žáky v mezích možností aktivovaly (práce s učebnicí, s pracovním sešitem, samostatná práce, řízený rozhovor učitelů a žáků, hlasité čtení, atd.). Rezigance na uplatňování kooperativních technik učení s sebou nese stereotypní model výuky. Ojedinelými efektivními prvky vyučování byly práce ve dvojicích a jediná skupinová práce. Vnitřní diferenciaci, respektování osobního tempa žáků, individuální přístup k žákům se specifickými poruchami učení a chování se během sledované výuky neobjevily. Učitelky sporadicky používaly audiovizuální techniku a názorné pomůcky. Občas využívaly mezipředmětové souvislosti a výjimečně kladly důraz na praktické využití znalostí a dovedností žáků. V některých případech během hodiny upadala pozornost a aktivita dětí, rostoucí únavu učitelky nereflektovaly ani vhodně nekompensovaly, např. relaxací. Příčinou byl přílišný verbalismus učitelek, vytvoření malého prostoru pro využití dalších zdrojů informací a sporadická možnost žáků vyjádřit svůj názor.

V průběhu výuky učitelky poměrně málo využívaly vstupní a průběžné motivace, proto se vyučování stávalo s postupem času stereotypní. Ověřovaly si pochopení učiva, ale jejich otázky nebyly vždy zaměřeny na pochopení vztahů a aplikaci učiva. Nevyžadovaly od dětí vysvětlení nebo aplikaci poznatků v širším kontextu. Žáci neměli vytvořen prostor, aby kladli otázky sami.

Hodnocení žáků, pokud se v hodinách vyskytlo, bylo většinou pozitivní. Na nižší úrovni je podpora sebehodnocení a sebereflexe žáků, málo se využívá metody práce s chybou.

Rozvoj komunikativních dovedností žáků je vzhledem k jednotné volbě frontálních vyučovacích metod na nízké úrovni. Komunikační rovina vyučující - žák je díky vstřícnosti, klidu a trpělivosti většiny učitelů otevřená, založená na vzájemné důvěře. Většina vyučujících jedná se žáky vlídně, trpělivě a přiměřeně jejich věku. Častější využívání kooperativních způsobů práce by vedlo k obohacení vztahů mezi žáky navzájem a zkvalitňovalo jejich komunikativní dovednosti.

Úroveň vyučování na 1. stupni je z hlediska sledovaných hodin ještě průměrná, kvalita vyučování je celkově hodnocena jako dobrá.

Český jazyk a literatura

Vyučují čtyři učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí, s rozdílnou zkušeností, erudicí a praxí. Kvalitu vyučování ovlivňuje i míra osobnostních dispozic, vlastního zájmu a dalšího vzdělávání v oboru.

Úroveň jednotlivých hospitovaných hodin se pohybovala od výjimečné vynikající až po běžnější dobrou. Jejich struktura odpovídala zásadě věkové přiměřenosti v jednotlivých ročnících a stanoveným výukovým cílům.

Jazykové vyučování vycházelo z práce s vhodně zvoleným textem. Zadaný problém řešili žáci kooperací ve skupinách, správnost dosažených výsledků si ověřovali s použitím učebnice. Cvičení rozvíjející slovní zásobu bylo vhodnou úvodní motivací. Promyšlená struktura hodiny, variabilita metod a forem činnosti, využití práce s chybou, prvky komplexního vyučování iniciovaly aktivitu většiny žáků.

Naproti tomu nedostatkem bylo frontální vyučování s převahou činnosti učitele nad činností žáků. Převažující pasivní role žáků vedla i k tomu, že někteří z nich vyučování v dostatečné míře nesledovali. V 7. ročníku se projevily při opakování i při probírání nového učiva zřetelné nedostatky ve vědomostech a dovednostech, jichž měli žáci nabýt v předchozím ročníku a na

než měli nyní navázat. V jednom případě vyvolalo oznámení pravopisného cvičení v závěru hodiny ze zřejmých důvodů hlasitou negativní odezvu.

Velmi pečlivě připravené a promyšlené vyučování slohu organicky navazovalo na získané předchozí znalosti a jejich praktickou aplikaci. Výchozí rozbor textu s užitím prvků komplexní výuky vedl k diskusi, v níž žáci sami dospěli k pochopení obsahu nového učiva. Skupinová i samostatná práce podporovala jejich vlastní kreativitu a rozvoj fantazie. Metody a styl práce iniciovaly spontánní aktivitu všech žáků v průběhu celé hodiny.

Problémem byl naopak nadbytečný verbalismus ve frontální výuce, nepřesné instrukce pro práci s textem i nevyužití učebnice jako pracovního instrumentu při osvojování si nového učiva. Zadaný domácí úkol organicky nenavazoval na probírané učivo, ačkoli posloupnost cvičení v učebnici k tomu přímo vybízela.

Kromě učebnic, učebních textů, připravených materiálů a literatury nebyly využívány ve vyučování další pomůcky ani didaktická technika.

Účinnost motivace byla dána stylem práce i komunikačními schopnostmi jednotlivých učitelů. Napomáhaly jí vhodně volené metody, partnerský přístup, smysl pro humor a schopnost vést dialog. Přispívaly k ní také průběžné a závěrečné hodnocení i povzbuzující pochvala, která ovšem nebyla vždy pravidlem. Přiměřenou četnost a pravidelnost hodnocení a klasifikace dokládají i zápisy v žákovských knížkách.

Vstřícná komunikace a kultivovaný projev učitelů působily na vytváření příznivého pracovního prostředí i jako impuls pro žákovskou aktivitu. Občasné napomínání k pozornosti a kázni nemělo žádoucí výsledky. Motivovat některé žáky k činnosti jakýmkoli způsobem bylo však obtížné.

Hospitované hodiny byly hodnoceny ve škále od jedné vynikající až k více dobrým. Vyučování má celkově velmi dobrou úroveň.

Dějepis

Vyučují tři učitelé, z nich jeden pouze s pedagogickou způsobilostí.

Úroveň jednotlivých hospitovaných hodin se pohybovala od velmi dobré až k výjimečně nevyhovující. Jejich struktura odpovídala zásadě věkové přiměřenosti v jednotlivých ročnících a stanoveným výukovým cílům.

Výrazným kladem bylo střídání metod a forem práce, účelné využití pomůcek včetně literatury, akcentování mezipředmětových vztahů, důsledné objasňování příčinných souvislostí a vztahů historických událostí a jevů. Stálý dialog mezi učitelem a žáky byl nejen efektivním prostředkem při opakování, motivaci i aktivizaci žáků, ale ve své heuristické formě i prostředkem výkladu nového učiva. Výsledkem byla i příznivá pracovní atmosféra a zájem o předmět.

Zejména ve vyučování bez odborné způsobilosti se však projevil i závažné didaktické i odborné nedostatky. Frontální vyučování bylo spojené s pasivitou a nevelkým zájmem naprosté většiny žáků. Suchý, monologický výklad předpokládal již značné předchozí znalosti, které žáci mít nemohli, nereflektoval příčiny a následky událostí a jevů. Důležité pojmy byly objasňovány jen nepřesně nebo vůbec ne. Výuka postrádala názornost, částečně i věcnou správnost.

Intenzita úvodní i průběžné motivace ve vyučování závisela především na volbě didaktických metod, komunikační dovednosti, i na osobnostních předpokladech jednotlivých učitelů.

Hodnocení nebylo vždy organickým prvkem celé hodiny ani jejího závěru, ale omezilo se pouze na její vyhrazenou část. Neproduktivním bylo zkoušení jednotlivých žáků za menší

pozornosti většiny ostatních. Řízený rozhovor nebo dokonce monolog žáky neaktivizoval, malý zájem byl toho logickým důsledkem.

Hospitované hodiny byly hodnoceny ve škále od jediné velmi dobré až po jedinou nevyhovující. I přes jednotlivý příznivý výsledek má vyučování dějepisu celkově ještě vyhovující úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávání

Ve sledovaných předmětech byly vedle vynikajících a velmi dobrých výsledků zjištěny i vážnější a výjimečně i závažné nedostatky. Na základě uvedených zjištění je kvalita vyučování celkově hodnocena jako dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Škola usiluje poskytnout žákům základní vzdělání a kvalitně je připravit pro další vzdělávání i praxi. Koncepční záměry v delším časovém horizontu v oblasti výchovně vzdělávací i materiálně technické obsahuje výroční zpráva. Škola se řídí podrobným, velmi kvalitně zpracovaným ročním plánem činnosti členěným po měsících, projednaným a schváleným pedagogickou radou. Obsahuje konkrétní úkoly, termíny plnění i zodpovědnost za realizaci následnou kontrolu. Průběžně se aktualizuje a konkretizuje v týdenních plánech.

Vedení školy kontroluje zpracování tematických plánů učiva. Ve sledovaných předmětech odpovídají platným osnovám, mají však různou úroveň, často jsou dosti rámcové a příliš závislé na používaných učebnicích.

Metodické orgány jsou ustaveny, jejich činnost ve sledovaných předmětech je funkční, avšak výsledky jejich působení na kvalitu vyučování nejsou optimální.

Nabídka volitelných a nepovinných předmětů je přiměřená možnostem školy, reaguje i na zájem žáků, absenci nepovinných předmětů na 2. stupni zcela nahrazuje velký výběr zájmových kroužků a možnosti dalších aktivit.

Koncepce školy respektuje dané podmínky i potřeby žáků. Úroveň plánování je hodnocena jako velmi dobrá.

Organizování

Kompetence širšího vedení školy, rozsah činnosti výchovného poradce, povinnosti a kompetence učitelů stanoví interní dokumenty školy.

Řád školy obsahuje základní povinnosti i práva žáků, reflektuje i specifické problémy sídlištní školy. Záznamy z pedagogické rady dokumentují pravidelná jednání zabývající se kvalitou a metodami práce, úrovní vzdělávání a výchovným působením školy. Metodické orgány iniciují zlepšování materiálního vybavení pro výuku a koordinují práci učitelů. Mají být garanty odborné a didaktické inovace ve vyučování, ale toto poslání, jak vyplynulo z výsledků provedených hospitací, plní jen v omezené míře. Metodická sdružení na 1. stupni se (s výjimkou srovnávacích kontrolních písemných prací a hodnocení žáků) nezabývají obsahem, metodami a formami výuky.

Administraci i organizaci provozu školy usnadňuje, stejně jako práci učitelů, efektivní využití počítačové techniky.

Organizace výuky je plně v souladu s obecně závaznými právními předpisy.

Přenos informací směrem k učitelům spolu se zpětnou vazbou k vedení školy je účelně organizovaný a funkční (záznamy z pedagogické rady, provozních porad, týdenní plány atd.).

Rodiče jsou aktuálně informováni prostřednictvím notýsků a žákovských knížek. Četnost relevantních informací o prospěchu žáků odpovídá časové dotaci jednotlivých předmětů. Informace učitelů z pravidelných třídních schůzek zaznamenávají rodiče, důvěrníci Sdružení rodičů a přátel školy, v různém rozsahu. Žákům, rodičům i širší veřejnosti je určen školní časopis Kateřinka informující o činnosti školy.

Podrobný interní metodický pokyn stanoví zásady klasifikace a hodnocení žáků s odkazem na platné zákonné normy a při respektování didaktických zásad.

Škola nabízí široký výběr sportovních, naukových i uměleckových zájmových kroužků (většinou hrazených rodiči a za přijatelnou cenu) a dalších aktivit v době mimo vyučování organizovaných i jinými subjekty. Žáci se účastní řady soutěží s občasným umístěním v obvodním i celopražském kole.

Škola integruje i žáky s těžším zdravotním postižením a vytváří k tomu i potřebné podmínky.

Hodnoceno jako velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Interní dokumenty školy a plány činnosti stanoví úkoly i kompetence pedagogických pracovníků. Demokratický styl řízení předpokládá samostatnost a odpovědnost všech pracovníků, podporuje jejich iniciativu. Morální stimulací je i péče o vytváření optimálních pracovních podmínek a příznivého klimatu ve škole.

Kritéria pro hodnocení pedagogických pracovníků jsou stanovena, zveřejněna a známa. Podle nich je výrazně diferencována i výše nadtarifních složek platu.

Většina učitelů se různými formami včetně dálkového studia dále vzdělává, celkový přehled dalšího vzdělávání obsahuje i výroční zpráva. Jejich iniciativa je v souladu i s potřebami školy.

Hodnoceno jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Podrobný a dobře zpracovaný systém kontrolní činnosti zahrnuje všechny oblasti činnosti školy. Jeho účinnost dokládá i velmi dobrá úroveň sledované dokumentace. Výsledky kontrol se analyzují a využívají k evaluaci řízení pedagogické práce.

Kontrola průběhu a výsledků pedagogické práce i realizovaná opatření však nemají vždy odpovídající účinnost, jak je zřejmé ze zjištěných (někde i patrně déletrvajících) nedostatků v organizaci a metodách vyučování. Souvisí to především s problémem získat v potřebném množství kvalifikované a kvalitní učitele.

Vedení školy v hodinách hospitovaných společně s inspekcí projevilo dobrý přehled o práci jednotlivých učitelů. Hodnotilo ji věcně, formulovalo závěry i doporučení k další práci.

Škola provádí vlastní evaluaci i prostřednictvím kontrolních prací zadávaných po projednání v metodických orgánech nebo vedením školy. Vyhodnocují se v rámci ročníků i celé školy. Kontrolou zápisů ze schůzek metodických orgánů na prvním stupni, žákovských knížek a notýsků zjistila inspekce neúměrné zadávání kontrolních písemných prací již od první třídy. V letošních prvních ročnících v prvním čtvrtletí žáci psali pod názvem kontrolní práce diktát, přepis, opis. Práce byly klasifikovány a učitelky dokonce spočítaly průměrný počet chyb na jednoho žáka.

Kontrolní systém je propracovaný a funkční, jeho účinnost je v daných podmínkách nižší, celkové hodnocení je dobré.

Hodnocení kvality řízení

Řízení školy je systematické, plánovité a účinné. Jeho kvalita kromě kontrolního systému hodnocena jako velmi dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- Špičkově vybavená multimediální učebna, PC učebna s širokou nabídkou výukového software
- Bezbariérový přístup do přízemí (včetně multimediální a PC učeben) a do školní jídelny umožňuje integrovat žáky i s těžším zdravotním postižením
- Oslavy 20. výročí vzniku školy v r.1999 byly příležitostí veřejně prezentovat tvořivost dětí i učitelů
- Výroční zpráva byla zpracována v souladu s § 17e odst. 2 a 3 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších úprav. Obsah není v rozporu se zjištěnými skutečnostmi. Zpráva má i koncepční charakter.
- Déletrvajícím problémem je nedostatek učitelů některých odborností a nepříznivá věková struktura učitelského sboru

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina z 11. října 1999
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení školských zařízení č.j. 617/99/ZŠ z 15. března 1999
- Dotazník pro ředitele školy před inspekcí
- Podkladová inspekční dokumentace
- Přehled o počtu ročníků a počtu žáků školy
- Učební plán školy podle tříd a přidělených předmětů
- Seznam volitelných a předmětů a kroužků
- Přehled výuky předmětů z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících
- Povinná dokumentace (evidence žáků, katalogové listy, třídní knihy)
- Přehled zaměstnanců školy
- Řád školy
- Rozvrh hodin
- Výroční zpráva školy za školní rok 1998/99
- Hospitační záznamy a analýza hospitovaných hodin
- Fakultativní dokumentace vedení školy a jednotlivých učitelů,
- Výběr žákovských písemností

ZÁVĚR

Zásadní pozitiva

- Perspektivní koncepce školy odpovídající jejím možnostem i potřebám žáků
- Nabídka dalších aktivit školy zaměřených zejména k využití volného času dětí
- Promyšlený a velmi dobře organizovaný systém řízení
- Využití počítačové techniky jako efektivního nástroje řízení školy

Zásadní negativa

- Vyučování s převahou činností učitele nad činností žáků v některých hodinách
- Méně příznivý stav odborné i pedagogické způsobilosti učitelů
- Převažující negativní výchovná opatření
- Neúměrné zadávání kontrolních písemných prací na 1. stupni již od první třídy
- Metodické orgány se velmi málo zabývají obsahem, metodami a formami výuky

Doporučení k další činnosti školy

- V metodické činnosti zaměřit pozornost k odborné pomoci učitelům vyučujícím daný předmět pouze s pedagogickou způsobilostí
- V činnosti metodických orgánů zkvalitnit roční plánování učiva; zvýraznit jejich funkci a odpovědnost jako garantů odborné a didaktické inovace ve vyučování, podpořit ji i v systému řízení a kontroly
- V řídicí a kontrolní činnosti věnovat zvýšenou pozornost obsahu, metodám a formám vyučování

Využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a k účelu jejich poskytnutí (učebnice a pomůcky ve sledovaných předmětech, materiální vybavení objektu) hodnotí inspekce jako efektivní.

Na základě zjištěných skutečností v oblasti kvality vyučování ve sledovaných předmětech a kvality řízení, je škola celkově hodnocena jako dobrá.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jiří Vagenknecht	J. Vagenknecht v. r.
Člen týmu	Mgr. Marie Poesová	M. Poesová v. r.

V Praze dne 15. prosince 1999

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 20. prosince 1999

Razítko

Mgr. Blanka Janečková

Blanka Janečková v. r.
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Praha 4	2000-01-04	010 24/00-2700
Zřizovatel Městská část Praha 11	2000-01-04	010 25/00-2700

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly vzneseny